

ШЧЫІРАЯ РАЗМОВА

(Працяг.

Пачатак на 1-й стар.)

«Перастаньце нас вінаваціць у нахлебніцтве. Мы ў вас ніколі не былі нахлебнікамі і не будзем. Калі народ гэта чуе, асабліва я, самалюбівы чалавек, мне не хочацца ніякіх саюзаў», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле слоў Прэзідэнта, Расія выдала Беларусі крэдыт на будаўніцтва атамнай электрастанцыі пад 4,8 %, а В'етнаму — менш чым пад 3 %, Арменіі — таксама менш чым пад 3 %. «Чаму? — задаў пытанне кіраўнік дзяржавы. — Вось нядаўна мы вярнулі Грэфу (старшыня праўлення Ашчаднага банка Расіі. — «Зв.») крэдыт, які выдалі пад паручыцельства «Беларуськалія» пад 9 працэнтаў на суму каля 600 мільёнаў долараў. Мы спрабавалі дамовіцца: час прайшоў, працэнты ўпалі. Давайце дамовімся на тых умовах, як нам «ворагі» нашы заходнія крэдыты выдаюць, — пад 2 працэнты, або КНР — таксама пад 2 працэнты. Нам адмовілі, тады я даручыў ураду неадкладна адшукаць сродкі, аж да золатавалютных рэзерваў, і вярнуць банку гэтыя грошы».

«Што банк выйграў? Ён размяшчаў, атрымліваў працэнты. Вы выдалі нам крэдыт і кожны дзень кажаце, што мы далі крэдыты гэтым нахлебнікам. Дык мы 1 мільярд у год плацім па ўсіх працэнтах. Амерыканцы даюць Расіі 10 мільёнаў долараў за тую 200 мільярд даў долараў, ці колькі вы там захоўваеце. І потым, пад які працэнт Расія ў Амерыцы трымае свае мільярдныя долараў? Менш за 1 працэнт», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«За якое пытанне ні вазьміся, куды ні кінь — усюды клін. І спецыялісты, і кіраўніцтва нашай краіны гэта ведаюць, але мы не апускаем народ у гэта. Гэта нашы пытанні, мы павінны іх вырашаць, але вырашаць іх трэба, яны ляжаць на паверхні», — працягнуў ён.

Закранаючы актуальную тэму цаны на расійскі прыродны газ для Беларусі, Прэзідэнт заўважыў: «На гэты год мы па прыродным газе дамовіліся, наступны год — гэта яшчэ адна баталія аналагічна падатковаму маневру. Пакуль ніякіх рухаў з боку Расіі, колькі мы ні прапануем у рамках нашых дамоўленасцяў, не ідуць нават на перагаворы. Гэта няправільна».

Прэзідэнт падкрэсліў, што Беларусі не патрэбны танны газ. «Нашы БелАЗ, МАЗ, МТЗ, нашы людзі павінны быць у роўных умовах з расіянамі. Гэта аксіёма, ад гэтага нікуды не дзенешся, на гэтым будуюцца ўсе саюзы», — звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы.

«Нам не трэба нічога таннага, мы не хочам жыць за кошт расіян, мы хочам працаваць з вамі ў адной эканамічнай і гандлёвай прасторы на роўных умовах. Па 60 долараў рэсурсу — добра, па 200 долараў — добра, давайце па 200 долараў. Але кан-

курэнцыя павінна быць сумленнай і справядлівай, калі мы гатовыя будаваць нашы саюзныя адносіны, вось у чым уся праблема», — растлумачыў Аляксандр Лукашэнка.

Што датычыцца выдзялення расійскага крэдыту, то гаворка ішла аб магчымасці рэфінансавання доўгу на 600 мільёнаў долараў. «Але калі ўжо вельмі цяжка і немагчыма (для расійскага боку. — «Зв.») — на каленях поўзаць не будзем, як-небудзь разбярэмся. Я не думаю, што гэта будзе для нас велізарная праблема. Тым больш што нека наладжваюцца адносіны з заходнімі дзяржавамі, яны крэдытуюць нас у прстойных аб'ёмах», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Расійскі палітычны эксперт Сямён Уралаў, шэф-рэдактар медыяпляцоўкі «СОНАР 2050», расказаў, што ўдзельнікі праекта, які пазіцыянуе сябе як фабрыка саюзных думак, прыйшлі да цікавых высноў наконт пакаленняў, якія сацыялагі абазначаюць літарамі Y і Z. «Яны сапраўды інакш арыентаваныя, па-першае, у сілу суверэннага развіцця, але і з-за глабальнай ідэнтычнасці, бо філмы, якія яны глядзяць, не нашы, яны арыентуюцца на іншыя гаджэты, на камп'ютарныя гульні і іншае. Гэтае пакаленне арыентуецца ўжо не столькі на сродкі масавай інфармацыі, колькі на новую з'яву XXI стагоддзя — масавыя камунікацыі. Гэта блогеры, ютуб-каналы, тэлеграм-канал. І вось, што ў Расіі, што ў Беларусі, менавіта сродкі масавай камунікацыі ў многім стаяць з аднаго боку на

антыдзяржаўнай пазіцыі... Яны канкрэтна парушаюць нашу бяспеку... І нашу саюзную ідэнтычнасць».

У сувязі са сказаным эксперт спытаў: «Што мы можам пакласці ў фундамент новай саюзнай ідэнтычнасці пакаленняў Y і Z?»

«Нягледзячы на тое што гэта новае пакаленне, асаблівае, іншае, не кажу — добрае або кепскае... І ў нас, і ў вас кажуць: добрая ў нас моладзь, але яна іншая. Я думаю, што мы яшчэ не ведаем, якая гэта моладзь. Гэта пакаленне толькі з'явілася, і павінна прайсці шмат часу, каб даць яму ацэнку. У любым пакаленні ёсць і добрыя, і кепскія тэндэнцыі. Пакуль аб'ядноўвае гэта пакаленне і ў нас, і ў вас у Расіі адно: яны разумеюць, што беларусы і расіяне — блізкія, браты. І гэта добра. Канешне, ёсць група людзей, якія

думаюць інакш. Але ў цэлым гэта ўласціва і ваму, і нашаму пакаленню Y і Z», — адказаў Прэзідэнт.

Што датычыцца сродкаў масавай інфармацыі, то расіяне ў Беларусі не адчуваюць, што знаходзяцца за мяжой. Бо тут транслююцца ўсе расійскія СМІ. «Вы «прастрэльваеце» Беларусь і трапляеце практычна да Берліна сваімі СМІ. А якія вы ведаеце беларускія СМІ, якія «прастрэльваюць» Расію да Уладзівастока?» — задаў рытарычнае пытанне Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт успомніў гісторыю з трансляцыяй беларускага канала «Беларусь 24», сігнал якога прымаюць у глыбінцы, але ў Маскве патрабуюць за гэта вялізныя грошы. У гэтай сувязі добра, што ў новага пакалення ёсць магчымасць глядзець і чытаць пра Беларусь у інтэрнэце, заўважыў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт таксама анансаваў нараду па інтэграцыйных пытаннях на ўзроўні кіраўніка дзяржавы, якая адбудзецца 5 сакавіка.

Пра магчымасці для бізнесу і дабрабыт людзей

Напярэдадні «Вялікай размовы» БелТА правяло акцыю, дзе прапанавала грамадзянам самім задаць пытанне Прэзідэнту. У рэдакцыю прыйшло больш за 2000 пытанняў. Яны закранаюць і працаўладкаванне, і цэны, і іншыя тэмы. Частка з іх ужо перададзена ў Адміністрацыю Прэзідэнта. Карэспандэнт БелТА прапанаваў прааналізаваць іх мясцовым уладам.

Каментуючы пытанне наконт павышэння ўзроўню

дабрабыту насельніцтва, Аляксандр Лукашэнка звярнуўся да прыкладу Оршы. Ён нагадаў, што спачатку не ўсё ішло гладка, але мэта была выпрацаваць узор, які магчыма распаўсюдзіць на іншыя буйныя гарады, дзе жыве каля 100 тысяч чалавек. Кіраўнік дзяржавы зрабіў акцэнт на тое, што трэба звяртаць увагу на праблемы сярэдніх гарадоў.

Акрамя таго, ён адзначыў пэўную крытыку з боку грамадзян наконт праекта з гарадамі — спадарожнікамі сталіцы. Пакуль што больш заўважна, што Мінск толькі працягвае пашырацца. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што такую ідэю нельга ажыццявіць у адзін момант, яна рэалізуецца паступова.

Прэзідэнт звярнуў увагу, што дзяржава зрабіла шмат для таго, каб чалавек мог зарабляць для свайго сям'і. Беларусь — транзітная краіна. У Захаду і Усходу няма іншых артэрыяў. Кіраўнік дзяржавы прапанаваў больш развіваць сферу паслуг, тыя ж пункты харчавання ці рамонт аўто. «Трэба варушыцца, каб у беларуса прадпрымальніцкая жылка працягвалася», — рэзюмаваў Аляксандр Лукашэнка. На яго думку, у нас свабоды для прадпрымальніцтва дадзена нават больш, чым у іншых краінах.

Таксама Прэзідэнт паведаміў, што разглядаецца магчымасць амністыі капіталу.

«Мы вывучаем гэтую праблему. Параімся цяпер з нашымі прадпрымальнікамі і бізнесменамі. У мяне гэтая тэма на стала», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы растлумачыў, што рашэнне будзе прымацца ўзважана, у залежнасці ад патэнцыйнага станоўчага эфекту. «Калі мяне пераканаюць дзелавыя колы, што гэта трэба зрабіць і гэта прынясе жаданы эфект, мы на гэта пойдзем», — адзначыў Прэзідэнт.

Канкрэтная схема амністыі капіталу ў Беларусі пакуль не прапрацавалася. Але калі рашэнне аб яе правядзенні будзе прынята, то на выгадных для бізнесу ўмовах, не горш, чым у Расіі. «Хутчэй за ўсё, гэта будзе проста вяртанне, легалізацыя грошай. Магчыма, нават без выплаты працэнтаў

або за сімвалічны працэнт», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Пазней у ходзе гутаркі прагучала пытанне ад Яраслава Раманчука, ці лічыць кіраўнік дзяржавы, што за апошнія тры гады беларусы сталі гатовыя да рэформаў, якія неабходныя нам для эканамічнага росту? Таксама эканаміст прапанаваў зрабіць лакаматывам рэгіёнаў вялікі і сярэдні бізнес, але сказаў, што трэба перастаць іх «кашмарыць» з боку сілавых структур. Ці надыйшоў час змяніць парадок прыняцця эканамічных рашэнняў, каб разняволіць бізнес?

Аляксандр Лукашэнка адказаў, што эканамічна нельга быць абсалютна незалежным, бо заўсёды трэба весці гандаль і нешта набываць у іншых краінах. Гэта характэрна для любой дзяржавы, нават Расіі.

«Што датычыцца свабоды, я ўжо не ведаю, якая тут свабода патрэбна для таго, каб сёння працаваць і зарабляць. Я гляджу на «Контэ», «Санта Брэмар». Хай яны не алігархі, не супербагатыя, але яны як бізнесмены вядуць сваю справу ў Беларусі, маюць свой дастатак», — адказаў Прэзідэнт. На яго думку, у нашай краіне ўжо дастаткова магчымасцяў для бізнесу. «Што датычыцца сілавікоў, тут вы перабольшваеце, што яны прымаюць рашэнні па эканамічных пытаннях», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Машэнскі, генеральны дырэктар кампаніі «Санта Брэмар», працягнуў размову пра становішча бізнесу ў Беларусі. Ён запрасіў Прэзідэнта ўзяць удзел у абмеркаванні з прадпрымальнікамі найбольш актуальных пытанняў. Бізнесмен выказаўся і пра сельскую гаспадарку: «Першы калгас, у які мы пайшлі з інвестыцыямі — гэта каля 40 мільёнаў долараў, — толькі зараз, пасля 10 гадоў, пачаў даваць аддачу. Цяпер мы гатовыя да наступнага кроку».

Аляксандр Машэнскі лічыць, што ва ўсякім разе ў Брэсцкай вобласці сельская гаспадарка, дзякуючы палітыцы дзяржавы, падымаецца на ногі і становіцца

больш прывабнай для інвестыцый.

Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што і бізнесу трэба вучыцца: з сотняў тых, хто пачынае сваю справу, адзінкі становяцца паспяховымі бізнесменамі.

Ён падкрэсліў, што пайсці на неадкладную прыватызацыю нельга з-за таго, што гэта парушыць грамадскі баланс. Так было ў Расіі. «Усё трэба рабіць своечасова. Акуратна. Кропкава. Увесь час размаўляць з людзьмі, паказаць, што іншага шляху няма», — сказаў беларускі лідар.

Ён працягнуў тэму падтрымкі дзяржавай беларускіх прадпрыемстваў, якую закрануў Яраслаў Раманчук. «Калі аказваецца падтрымка, вывучаюцца ўсе нюансы і дэталі, — запэўніў кіраўнік дзяржавы. — Кожны праект узважваецца, зацвярджаецца Прэзідэнтам. Так, нагрузка, так, можа, не прэзідэнцкая справа, але куды падзецца. Мне галоўнае, каб быў вынік, каб эканоміка ўстала на ногі».

Ён прывёў у прыклад падтрымку баранавіцкага прадпрыемства, дрэваапрацоўчай прамысловасці, «Гомельшкля», праграму па адраджэнні вёскі.

«Так, укладалі ў сельскую гаспадарку, і нямаю. Можна быць, яшчэ і не ўсе эфектыўна працуюць, але галоўную праблему вырашылі — сёння не ходзім з працягнутай рукой і ні ў кога хлеба не просім для нашага народа, — апеляваў Аляксандр Лукашэнка. — Любы праект трэба ўзважваць».

Ён запэўніў, што ніколі не дапусціць, каб сілавыя ведамствы ўмешваліся ў работу бізнесу. «Нідзе ніколі не заяўляй па-папулісцку, што ў нас сілавікі верхаводзяць тут ва ўсіх справах, асабліва ў эканоміцы, — звярнуўся Прэзідэнт зноў да Яраслава Раманчука. — Яны абараняюць дзяржаву. І дай божа любому такіх сілавікоў. Гэта людзі Прэзідэнта, адказныя перад ім. У мяне няма тут сямброў. Увогуле ва ўладзе ў мяне сямброў няма».

Пра выбары і транзіт улады

Прадстаўнік Беларускага радыё нагадаў, што раней Аляксандр Лукашэнка казаў, што ўлада ў найбліжэйшы час будзе здаваць экзамен. Якую адзнаку ён чакае?

Кіраўнік дзяржавы адказаў, што ў сакавіку — красавіку будзе прынята рашэнне аб тэрмінах правядзення парламенцкіх і прэзідэнцкіх выбараў. І гэта экзамен для ўсіх. «Усе будзем здаваць экзамен. І перад народам даваць справаздачу», — падкрэсліў Прэзідэнт. Ён упэўнены, што ўлада яго вытрымае, але трэба дзейнічаць сумленна, у тым ліку з боку СМІ.

А карэспандэнт «Радыё «Свабода» Валянцін Жданко спытаў Прэзідэнта, які са шляхоў транзіту ўлады яму найбольш імплануе, які, на яго думку, найбольш карысны для краіны.